

2de zondag door jaar A

Joh. 1, 29-34

Mensen die wekelijks of met grote regelmaat naar de kerk gaan staan er waarschijnlijk niet bij stil dat we hier heel wat woorden en rituelen gebruiken die voor niet-kerkelijke mensen vreemd kunnen overkomen. Daarom gaan we vandaag een beetje theologie en liturgiewetenschappen bedrijven. Neem bijvoorbeeld die uitspraak uit het Evangelie van vandaag: het Lam Gods.

De oorsprong daarvan gaat terug naar het Oude Testament, waar de joden eens per jaar een bok symbolisch belaadden met al hun fouten, en de woestijn instuurde om daar te sterven: de zondebok. Johannes de Doper gebruikt dat beeld om op Jezus te leggen: Hij is degene die als een onschuldig lam de zonden van het volk ondergaat en op zich neemt. Als Hij aan het kruis sterft is Hij de zondebok, degene die de schuld van het volk op zich neemt en verzoening brengt: het Lam Gods.

Die woorden en die gedachte hebben vanaf de vroegste eeuwen al een plaats in de liturgie, vlak voor de Communie. Ze begeleiden de zogenaamde fractio: het breken van de Hostie. Ge zou kunnen zeggen dat de daad hier bij het woord gevoegd wordt: we doen wat we zingen, en we zingen wat het doen: het Lam Gods, Christus, wordt gebroken.

Na die zang worden eigenlijk letterlijk de woorden van Johannes de Doper herhaald: “Zie het Lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt”, en als antwoord klinken niet toevallig de woorden van de honderdman: “Domine non sum dignus...”, Heer ik ben niet waardig.

Ge zou kunnen zeggen: zoals Johannes destijds Jezus aanwees, zo heft de priester de Hostie op; zoals de leerlingen op Johannes' woord Jezus achterna gingen om te zien waar Hij verbleef, zo trekken wij naar het altaar om Hem te ontmoeten: wij trekken naar de kerk om te zien waar Hij verblijf houdt, maar Hij neemt verblijf in ons als we Hem ontvangen in de H. Communie.

Na die ontmoeting met Jezus begint het voor de leerlingen: Hij nodigt hen uit Hem te volgen. Voor ons geldt net hetzelfde. Als ons naar de kerk komen en ter Communie gaan alleen maar gebeurt “om onze plicht te vervullen” of uit sociaal oogpunt, dan hebben we er weinig of niets van begrepen. Sterker nog: zo doen we aan kerkaafbraak.

Want hetgeen we hier geproefd hebben, Gods liefde, moeten we zelf vervolgens ook uitdragen: als onze deelname aan de Mis geen vruchten toont in ons dagelijks doen en laten, in ons omgaan met andere mensen, dan geven we een enorm antigetuigenis en moeten we ook niet verwonderd zijn dat er steeds minder mensen naar de kerk komen. Of met woorden van St. Augustinus: we ontvangen hier wat we zijn, en we moeten worden wat we ontvangen. Dat is trouwens ook de letterlijke (en betere) vertaling van *Ite missa est*: ga, ge wordt gezonden.

Ik hoop dat u ondertussen merkt dat in feite alles wat hier gezegd wordt in plechtige, oude woorden, en gebeurt met rituelen die soms vreemd kunnen overkomen, een heel eigen en diepe lading hebben. In zekere zin zouden christenen daarom ook een soort archeologen moeten zijn: ge moet willen graven om die diepere laag te ontdekken en een hele nieuwe wereld te laten opengaan. Amen.

Johan Goris, pastoor